

LÁSZLÓFFY CSABA

Meghitt kettesben

- Befogadsz?

Úgy nézett ki, mint egy ágrólszakadt, amint szétterpesztett lábbal hívóan megállt az egyetlen várakozó lény előtt a néptelen peronon. A nő rögtön tudta, hogy nem idevalósi. Első gondolata az volt, hogy szó nélkül fakép-nél hagyja, de a jövevény pimaszul folytatta:

- Valakit vártál... - Ez inkább volt állítás, mint kérdés. A nő, mint akit megbabonáztak, kész lett volna már engedelmesen kimondani az igent; ám most hangzott csak el a kegyelemdöfés: - De nem jött meg.

A nő tanácstalanul nézett körül. Már nem volt fiatal, szép tartása azonban valamelyes méltóságot kölcsönzött neki (legalábbis azt hitte eddig: pávás, büszke járását dicsérték valamikor). Igaz, kissé vidékiesen öltözködött, s egy idő óta a szarkalábak birtokukba vették szeme alatt a bőrt. Szüleit régen eltemette, a bárpincértől, aki elhagyta, több hónapja nem kapott levelet.

- Bizhatok-e benned? - súgta oda neki bandzsalítva az ismeretlen férfi, mikor megindultak a kijárat felé; a nő riadtan, a lába elé nézve, mint akinek szégyenkeznie kell, amiért tehetetlenül tűri, hogy a másik úgy haladjon mellette, mintha a cinkosa lenne.

- Az igazság kés, ezt jól jegyezd meg - mondta kétértelműen, gonosz vigyorral a jövevény. - Egy meggondolatlan pillanat, és átvágja a torkodat.

Az asszony együgyűen, kissé szórakozottan bólintott a szokatlan kijelentésre, mint aki nem tulajdonít jelentőséget a szavaknak, vagy egyáltalán oda se figyel olyasmire, ami rajta kívül esik, történik; éppúgy nem törődik az elhangzott figyelmeztetéssel, akár a vaktában elhajított kővel.

A kopasz dombháton kapaszkodtak szótlanul. A férfi visszapillantott, olykor morgott is valamit, de azért ment tovább. A település szélén jártak már, a cigánysoron is túl valahol, mikor a nő végül lassított, majd megállt egy rozoga kapu előtt, amelyiket nemhogy kulcsra zárták volna, de be se volt akasztva. A jövevény ezen egy kicsit megütközni látszott, majd leszegett fejjel követte az asszonyt. A félhomályban fejével beleütközött egy zsinegen lógó kalitkába.

- A papagáj meglógott, mi?! - jegyezte meg némi elégtétellel. A kalitka üres volt, benne élmelygős szagú madáreledel.

Beljebb ódon, nagy asztal, egy szüette komód, bolyhos plüssel letakart háttas ágy. A falon megsárgult gobelinek. Egyiken egy csíkos szőrű macska; a szoba akármelyik sarkában is légy, zöld szivárványos szemét egyenesen rádmereszti, követ.

A konyhában váratlan éhség fogta el a betolakodót.

- Száraz a kenyér - szólalt meg rekedt hangon a nő.

- Nem baj - mondta a férfi. - A legelfogadhatóbb személy vagy, akit csak ismerek. - S a tőle megszokott, idétlen vigyorral asztalhoz ülve rákönyökölt a pecsétés abroszra. - Azért nem muszáj hogy elbízsd magad - pislantott möhön az ételmaradékot rejtő lábasba.

- Van egy kis juhsajtom, meg ez a falatnyi gombapaprikás - mondta a nő a tornyosuló mosatlan felé hátrálva.

- Kár volt begyújtani a gázrezsót, jól lett volna hidegen is - jegyezte meg a férfi később, miután már a hűtőszekrényből előkerült három tehéntúrós gombócot is befalta, jól megcukrozva, tejfölözve. Közben teleszájjal ismételte meg a kérdést, hogy: „Bízhatok-e benned?”

Lábát felrakta a másik székre, s miközben az asszony, aki végig állva maradt, ugyanolyan közönyös arckifejezéssel bólintott a kérdésre, mint korábban, ő könnyed hangvétellel próbálta uralni továbbra is a helyzetet:

- Azt gondolod biztosan: ez a minden lében kanál pali még az asztalnál sem lazít! - Majd más, fakóbb hangon: - Nem fogod megtudni soha, hogy mibe került nekem ez a derű. - Kiszólását azonban már meg is bánva, nyersen ráfordult a nőre: - Folyton bámulsz az emberre. Nem mersz lenézni. Azt gondolni rólam, hogy bolond lyukból származik, vagy nem is volt családja!... Egyszerűen nem bírom a kényelmet! - Ezt már rikácsolta. - Azért nem terpeszkedem hátra, mint Pató Pál, a karosszékedben. Inkább kuporgok, mint valami nyomorék!...

- Italom nincs, csak eperszörp - mondta halkán az asszony.

- Az elég baj - nyögte a férfi, az asztaltól felállva. Csak most látszott rajta, hogy mennyire csont és bőr. Inas karja, nyaka, mindene aszott.

- Kicsomagolnék, ha volna mit - sétált végig könnyű léptekkel a szobán. S csak úgy mellékesen hozzátette: - Mindent elszedtek tőlem, nemcsak a könyveimet.

- Mikor? - nézett rá enyhe csodálkozással a nő; de nem kapott választ.

Amíg a látóhatárt megnövelő hegyek bevilágítottak az ablakon, minden olyan barátságosnak tetszett. Aztán egyszerűből...

- Ez itt egy meghitt otthon?! - Az asszonyt hirtelen ijedtség fogta el a rámeredő szatírarctól. „Lehet, hogy képzelődöm?”, gondolta. A vendég arcára különös árnyékok vetültek: állán, füle tövéen, mintha mindenütt bőrkeményedések képződtek volna rajta.

- A boldogság a legrohadtabb érzés a világon - folytatta a férfi. - Nézz körül! Csupa önző pofa, egytől egyik azért tülekszik, hogy boldog legyen!

A nő válla fölött pillantott a repedt falitükröbe: nem a képmásukra figyelt, hanem a tükör mélyén látszott keresni valamit vagy valakit.

- Menjünk a kocsmába - ajánlotta. - Ott biztonságban van az ember. -
S élethű grimasszal kísérete szavait.

- Nincs kedvem - mondta fáradt hangon a nő.

- Miért?

- Késő van... Különben is: hogy jön az, hogy egy vadidegen férfival be-
állítsak oda: ráadásul... - Hirtelen elhallgatott.

- Ráadásul fiatalabbnak néz ki, mint te. Ezt akartad mondani, ugye?! -

S mert fürkésző tekintete elakadt a sűrűsödő homályban, zsémbesen fakadt ki:
- A magad fajták azért születnek, hogy mindent elrontsanak, ami még tűrhető
ebben a ganéságban! - Megjátszva a fölényest: - Ismerem a céget!

Sokáig a falat támasztotta a sötétben, majd a padlón kuporgott. A nő köz-
ben kiment a konyhába, villanyt gyújtott. Amikor visszajött, a férfi feszült tar-
tásban járt körben a szobában, kerülgette a szőnyeget, vigyázott, hogy lehető-
leg rá ne lépjen. A nő a konyhából besütő fényben látta, hogy mindenik kon-
nektorból ki van tépve a dugó.

- Lehallgatnak - suttogta a férfi, és szájára tette mutatóujját. - Előbb-
utóbb rád állítanak valakit. - Nyugtalanul kezdett ide-oda járkálni, furcsán né-
zett a nőre, aki nem tudta, hogy komolyan vegye-e az ijedt vigyort.

- A bizalom illékony valami - motyogta a férfi, s szemérmesen elfordí-
totta fejét. - Jobb, ha nem olvasod ki a tekintetemből... - Nem mondta ki,
hogy mit; a hangsúly a levegőben maradt.

A nő, mint akit megbántottak, sietve, gépies mozdulatokkal vetett ágyat,
s köszönés nélkül kivonult a konyhába. Mielőtt betette volna a közajtót, ne-
heztelő hangon még beszólt: - Nem ártana, ha megmosdana lefekvés előtt.

A férfi az ajtóhoz sietett, megállt a fényben.

- Van amit a félelem vagy a szükség sem képes összebékíteni. - Talán ma-
gyarázkodásnak szánta, de valahogy fölényesen mondta ezt is, mint korábbi
megjegyzését, amikor cipőjét lehúzza dagadt bokáját, talpát kezdte masszí-
rozni: „A tudás ronda dolog.”

- Hol voltál árvízkor? - szólt ki valamivel barátságosabb hangon a sötét-
ből. - Engem üldözőbe vett a Szamos. A szennyes barna árban oltári képek
tűntek elém. Addig bámultam a zavaros hullámokat, míg úgy éreztem, meg-
zavarodik az elmém is. Egy gyékényen egy ázott kis egeret láttam összebújni
egy dög cirmossal. - Idegesen felkacagott. - Azért ez túlzás!... Ha azt monda-
nám neked, hogy nyalakodtak, el tudnád képzelni?

Kivörösödött szemmel, kitágult pupillával lopakodott a konyhában maj-
szoló nő mögé, a fénybe. Bevallotta, hogy a morfium miatt néz ki így. Mezít-
láb járkált, lábujjhegyen, egy szál gatyában.

- Meddig idétlenkedsz még itt? - kérdezte az asszony.

- Nem tudok elaludni... Nyikorgó, öreg faágy. A deszkák szinte szalad-
gálnak alattam, ahogy forgolódom.

Körülkémlelt a polcokon, a mosatlanok közt: – Indítékszegény környezet. – Ez úgy hangzott, mint egy diagnózis.

– Nem felel meg neked?

A nő először tegezte vissza.

– Azt nem mondtam. Éppenséggel megfelel. Ez az áporodott csend. Már-már extrém szitu. Persze metaforikusan értve. Anyám, ha élne, holtbiztos, hogy a kendőjébe temetné az arcát. Ettől az agylágyulásra ingerlő, foszlós, fehér nyugalomtól.

– Ezt vehetem bóknak is – mondta színtelen arckifejezéssel a nő.

– Ezért jó, hogy elkopott ez a küszöb – állapította meg később békülékenyen a férfi. Lepillantott, s akárha szálla ért volna a szeméhez, gyorsan lehunyta, mint aki többé ki sem akarja nyitni. – Ez szokta elválasztani egymástól az embereket – tapintotta ki lábujjaival vaktában a küszöböt. – Az egy lejes itt már simán magától gurul – tette hozzá látszólag megnyugodva.

Reggel szólt a csengő. A postás volt.

– Levele van, Karola! A feladó neve nincs feltüntetve a borítékon. Lajos küldte vajon?

Ekkor lépett ki az ajtón női parkét pongyolában a hórihorgas férfi.

– A nővérem – vigyorgott a postásra, és a pongyolaövet szorosabbra kötötte derekán.

„Ez a gethes alak? Karolának nincs is testvére – ámuldozott magában a postás. – Honnét került elő egyből egy ekkora tróger, mikor sose járt ide rokonság vagy efféle?!”

A nő lesütötte szemét, nem hazudtolta meg a mögötte álló férfit, aki kéretlenül belekotyogott a felhőtlen reggelbe, nem csupán egy párbeszédbe.

„Két szőrös lábszár, egy csepp hús vagy izom sincs rajta – gondolta még a postás. – Női pongyolában, mint egy fataró! Nem lehet elkapni a tekintetét... A megkontyolt tyúk rázza így a fejét köszönés helyett...”

A férfi otthonosan helyet foglalt az üres asztalnál, várta, hogy reggelizzenek.

– A megpróbáltatások kínjai, a nyílt „tüzéségi belövések” után ide, a rezszizmok alá – kezdte, s mutatta is élenken –, szóval késik az elfogatásom.

A nő szégyenkezve, szipogva állt a gázrezsó előtt. Hallgatott.

– A tojás, ha lehet, másfél perces legyen – mondta kis idő múlva, kellő alázattal a férfi. Majd anélkül, hogy szünetet tartott volna: – A szégyennel lehet élni meghitt kettesben. A besúgással nem.